

Zpráva Eurojustu o obchodování s lidmi

Datum:

16. 2. 2021

URL

Přeshraniční případy obchodování s lidmi jsou složité a obtížně se vyšetřují a stíhají. Ukazují významnou úlohu organizovaných zločineckých skupin. Objeví-li se nedostatky v justiční spolupráci, trpí tím oběti obchodování s lidmi. V říjnu 2020 Evropská komise ve své zprávě o pokroku v oblasti obchodování s lidmi konstatovala, že justiční orgány v členských státech vyjádřily vážné obavy v souvislosti s **problémy v oblasti justiční spolupráce**. Tuto zprávu vypracovala Agentura Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) s cílem reagovat na tyto obavy. Zpráva představuje **řešení**, která agentura používá při poskytování pomoci ve složitých případech obchodování s lidmi, které vyžadují justiční koordinaci. Cílem zprávy je rovněž poskytnout informace pro chystanou strategii EU proti obchodování s lidmi. Vyjadřuje připravenost Eurojustu hrát ústřední úlohu v budoucí strategii tím, že operačnímu rozměru boje proti obchodování s lidmi přinese významnou přidanou hodnotu. Hlavním cílem zprávy je pomoci postavit obchodníky s lidmi úspěšně před soud a současně chránit oběti.

Zpráva je rozdělena do dvou hlavních částí. První část se týká koordinace vyšetřování a druhá práv obětí. Zpráva vychází z praktických zkušeností získaných v souvislosti s podporou Eurojustu při vyšetřování obchodování s lidmi v letech 2017 až 2020. Celkem bylo pro analýzu týmu Eurojustu pro boj proti obchodování s lidmi vybráno 91 případů obchodování s lidmi, z nichž je 31 doloženo v této zprávě. Každý případ poukazuje na různé právní a praktické problémy, které se objevují, a uvádí příklady osvědčených postupů, po nichž následují cílená doporučení. Celkem bylo předloženo **18 doporučení**, která doplňují doporučení obsažená v předchozích zprávách Eurojustu o obchodování s lidmi. Tato doporučení jsou určena zejména státním zástupcům, soudcům a donucovacím orgánům.

1. V rámci povinnosti dodržovat práva všech obětí obchodování s lidmi by mělo docházet k **včasné spolupráci a koordinaci** mezi všemi zeměmi a všemi zúčastněnými subjekty.
2. Před předložením případu obchodování s lidmi Eurojustu by mělo dojít nejprve k **výměně informací na policejní úrovni** a údaje by měly být porovnány s databázemi Agentury Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (**Europol**). To pomůže určit spojitost s jinými zeměmi, zahájit trestní řízení v těchto zemích a identifikovat podezřelé osoby, oběti a místa, kde se nacházejí, před tím, než budou řešeny otázky justiční spolupráce.
3. Kdykoli vnitrostátní orgány sdílejí příslušné informace s Europolem, měla by podpora ze strany Europolu jít ruku v ruce se **zapojením Eurojustu**; v některých případech může Eurojust v závislosti na příslušném vnitrostátním systému prosazování práva dokonce usnadnit první výměnu s Europolem. Jakmile Europol obdrží informace o případu obchodování s lidmi, může Eurojust pomoci zahájit soudní řízení, které představuje z právního hlediska nejlepší „zastřešující“ řízení, v jehož rámci je zahájeno rovněž řízení na ochranu obětí.
4. Přeshraniční vyšetřování obchodování s lidmi by mělo být zahájeno u Eurojustu s cílem zjistit, zda v jiných zemích EU i mimo ni probíhá **souběžné trestní řízení**. Eurojust může poskytovat pomoc při **koordinaci** těchto řízení nebo lze řízení **zahájit** s podporou Eurojustu.
5. Jakmile je odhalena aktivní zločinecká skupina, **měly by všechny zúčastněné země reagovat a zavázat se** k aktivnímu přispívání ke shromažďování důkazů a k rozbití skupiny, pokud možno prostřednictvím vyšetřování v každé jurisdikci s cílem zjistit trestné činy spáchané v každé zemi. Je-li

- spolupráce omezena na vydávání evropských vyšetřovacích příkazů, hrozí riziko, že pachatelé uniknou spravedlnosti.
6. Ve složitých případech obchodování s lidmi, které vyžadují úzkou koordinaci nebo obtížné a náročné vyšetřování s vazbami na jednu nebo více zemí, by měla být vždy projednána vhodnost společných vyšetřovacích týmů (dále jen „SVT“). Využívání **SVT v případech obchodování s lidmi** umožňuje dynamickou a úzkou spolupráci, stanovení společných vyšetřovacích cílů a flexibilitu a rychlost při přizpůsobování vyšetřovacích opatření změnám okolností daného případu. Podpora SVT ze strany Eurojustu je dostupná všem odborníkům v praxi.
 7. Od samého počátku by v rámci SVT měla být zavedena přímá aktivní komunikace. Jedním z osvědčených postupů je určení **kontaktních míst pro komunikaci v rámci SVT**.
 8. Jestliže se předpokládá, že důkazy shromážděné v rámci SVT v jedné zemi budou použity v jiné zemi, doporučuje se, aby byla **přípustnost důkazů** projednána v Eurojustu během koordinační schůzky. Je velmi užitečné připojit k dohodám o SVT **přílohy** obsahující právní ustanovení týkající se shromažďování důkazů.
 9. V případech obchodování s lidmi zahrnujících náročné a obtížné vyšetřování, mnoho obětí a velké zločinecké skupiny lze požádat **operační oddělení Eurojustu** o pomoc při analýze shromážděných informací a důkazů s cílem určit ve vyšetřováních možné společné a/nebo protichůdné prvky.
 10. Všechny strany SVT by měly na samém počátku projednat **okolnosti, za nichž SVT ukončí svou činnost**, a to v souladu se svými vnitrostátními právními předpisy.
 11. Za účelem konfiskace by mělo být zahájeno **finanční vyšetřování**.
 12. Případy obchodování s lidmi, které mají vazby na **třetí země**, by mohly být postoupeny Eurojustu v zájmu poskytnutí pomoci.
 13. V případě možných **kompetenčních sporů** může být Eurojust vnitrostátním orgánům nápomocen prostřednictvím svých poznámek k případu a společných doporučení pro předávání řízení.
 14. Při rozhodování o soudní příslušnosti pro stíhání by měla být značná váha přikládána **zájmům a ochraně obětí**.
 15. V případech obchodování s lidmi by se měla více využívat **koordinační centra Eurojustu**, aby bylo možné využívat koordinaci společných akcí v různých zemích (zatčení, zadržení a prohlídky).
 16. Justiční a donucovací orgány by měly vždy jednat předem a přijmout opatření k zajištění zájmů a ochrany **obětí obchodování s lidmi během dnů společné akce i po jejím provedení**. Eurojust je schopen pomoci s organizací dnů společné akce a koordinací v reálném čase.
 17. Pro **lepší identifikaci obětí** by se měl v rané fázi vyšetřování zapojit Europol a Eurojust; měly by být aktivně sledovány internetové stránky pro dospělé; za účelem identifikace jmen potenciálních obětí a míst, kde se nacházejí, by měly být požadovány informace o peněžních tocích a měly by být získány údaje jmenné evidence cestujících (PNR) o podezřelých a potenciálních obětech. **Větší důraz na oběti** vede k většímu úspěchu při stíhání případů obchodování s lidmi.
 18. Všechny strany SVT by měly projednat možnost **vyslání specializovaných pracovníků** k výsledku potenciálních obětí obchodování s lidmi a zohlednit specifika dětských obětí obchodování s lidmi.

V případech, kdy SVT nebyl zřízen, mohou být evropské vyšetřovací příkazy vydány v souladu s čl. 9 odst. 4 a 5 směrnice 2014/41/EU o evropském vyšetřovacím příkazu.